ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI BOKŠTO G. 16

Andrius VAICEKAUSKAS

XVI–XVII a. pradžioje šioje miesto vietoje stovėjusius medinius pastatus mini Lietuvos Metrika, kurioje pažymėta, kad jie stovi Kuzmos ir Demjano gatvėje, nugara į miesto sieną. Pirmą kartą mūrinis namas istoriniuose šaltiniuose šioje posesijoje paminėtas 1687 m. Amžių eigoje keitėsi šios posesijos pastatų savininkai, buvo vykdomos įvairios rekonstrukcijos ir statybos. Įdomu, kad 1878–1881 m. čia gyveno Vilniaus I berniukų gimnazijos mokinys, būsimasis Lenkijos valstybės vadovas Juzefas Pilsudskis.

2004 m. pastato Bokšto g. 16 kiemo ŠV kampe iškastas 3,06 m^2 ploto žvalgomasis šurfas, tyrinėta iki 1,6 m storio kultūrinio sluoksnio dalis. 0,6–0,8 m gylyje aptikti du XVII a. antrosios pusės žemės paviršiai, atskirti statybinių griuvenų sluoksniu, rodančiu, kad XVII a. šioje vietoje buvo vykdomi statybos darbai. 1,6 m gylyje aptiktas XVII a. vidurio – antrosios pusės grindinys su lataku. Grindinio lygyje aptiktos dvi stulpavietės (0,8 m atstumu viena nuo kitos), užpildytos sutręšusios medienos liekanomis (apvalių apie 0,2–0,15 m skersmens rąstelių). Tarp šių dviejų stulpaviečių aptikta horizontalių medienos plaušų. Galima teigti, kad šioje vietoje stovėjo medinis statinys iš vertikalių rąstų, sujungtų horizontaliomis lentomis. Jis statytas jau ant grindinio, o vertikaliems poliams įkalti buvo išimti grindinio akmenys. Kultūriniuose sluoksniuose aptikta daug radinių: XVII a. koklių ir buitinės keramikos fragmentų, olandiškos pypkės dalis, XVII a. varinių ir sidabrinių monetų, švininė plomba, apkalėlis, švininė kulka, dirželio sagtelės dalis.

Aptiktas XVII a. vidurio – antrosios pusės grindinys neardytas, nes ateityje šioje vietoje numatyta atlikti archeologinius tyrinėjimus.

SURVEY AT THE BOKŠTO STREET 16

In 2004 in the north-western corner of the yard of the building at the Bokšto Str. 16 (Vilnius) one test pit with an area of 3.06 m^2 was excavated. A 1.6 m thick fragment of the cultural layer was investigated. The cultural layer discovered dated to the 17th century. It contained a lot of finds: shards of the 17th century pottery and stove-tiles, silver and copper coins of the 17th century, a Dutch tobacco-pipe fragment, a lead tag, a mounting, a lead bullet and a belt buckle fragment. At the depth of 1.6 m there was the 17th century pavement with a duct. It was left undisturbed, because further archaeological investigations of the site are planned to be performed in the future.

TYRINĖJIMAI DIDŽIOJOJE G. 25–14, 16

Andrius VAICEKAUSKAS

Pastatai Vilniuje, Didžiojoje g. 25 driekiasi R–V kryptimi nuo Didžiosios iki Stiklių g., formuodami du pereinamus kiemus – didesnį rytinį ir mažesnį vakarinį. 2004 m. Didžiojoje g. 25–14, 16 V kiemo ŠV korpuso pirmojo aukšto patalpose buvo atlikti archeologiniai tyrinėjimai numatomų įrengti rūsių vietose.

Tyrinėtas 47 m² plotas, aptiktas 2,6 m storio kultūrinis sluoksnis. 0,3–0,35 m gylyje aptiktas pirmasis, o 0,52–0,7 m gylyje – antrasis plytų grindų lygio fragmentas, kurie remiantis radiniais ir plytų dydžiais, datuotini XVII a. antraja puse – XVIII a. pradžia.

1,1–1,4 m gylyje aptiktas XVII a. pirmąja puse datuotas žemės paviršius – 0,16–0,24 m storio juodos žemės sluoksnis, kuriame aptikta buitinės keramikos, koklių fragmentų, monetų. Virš šio sluoksnio susiformavęs intensyvus statybinis sluoksnis rodo tuo metu čia vykusius intensyvius statybos ir rekonstrukcijos darbus.

1,8 m gylyje pasiektas 0,1–0,18 m storio juodos žemės sluoksnis – XVI a. antraja puse – XVII a. pradžia datuotinas žemės paviršius, kuriame rasta koklių fragmentų. Iš retesnių radinių paminėtinos replytės, naudotos švino kulkų gamyboje. Ant šio sluoksnio aptikta Vilniuje žinomų XVI a. antrosios pusės – XVII a. pradžios koklių tipų fragmentų – išardytos krosnies liekanos.

2,1 m gylyje pasiektas ankstyvesnio žemės paviršiaus apie 0,15 m storio tamsesnės žemės sluoksnio, datuotino XVI a. viduriu – antraja puse, viršus. Sluoksnyje rasta gyvulių kaulų, smulkių raudonų plytų gabalėlių, sutrūnijusios organikos, puodų šukių ir plokštinių koklių dalių. Apie 2,5–2,6 m gylyje pasiektas gelsvo smėlio įžemis. Virš jo slūgsojusiame stratigrafiškai ankstyviausiame sluoksnyje aptikta smulkių medžio angliukų, raudonų plytų gabalėlių, gyvulių kaulų, žiestų storasienių puodų šukių su grūsto granito priemaišomis molio masėje. Puodų peteliai puošti įkartėlėmis, bangelių ornamentu; aptikta ir ąsočio gludintu paviršiumi fragmentų. Sluoksnis datuotinas XVI a. pirmaja puse.

INVESTIGATIONS AT THE DIDŽIOJI STREET 25–14, 16

In 2004 in two ground-floor premises of the building at the Didžioji Str. 25–14, 16 in Vilnius an area of 47 m² was investigated, and a 2.6 m thick cultural layer datable to the first half of the 16th – early 18th century was discovered.

At the depth of 0.3–0.7 m brick floor remains datable to the second half of the 17th – early 18th century were found. At the depth of 1.1–1.4 m there was a ground-level layer of the first half of the 17th century containing coins, pottery and stove-tile shards. At the depth of 1.8 a ground-level layer datable to the second half of the 16th – early 17th century was reached; it contained finds of the respective period: pottery and stove-tile shards. Tweezers used in the production of lead bullets were found, too. Over this layer there was a pile of stove-tile shards typical to the second half of the 16th – early 17th century – destroyed stove remains. At the depth of 2.1 m a ground-level layer of the middle and the second half of the 16th century was reached. It contained potshards and stove-tile fragments. The lowest stratigraphic layer reached at the depth of 2.4–2.45 m contained potshards datable to the first half of the 16th century.

ŽVALGYMAI VILNIAUS SENOJO MIESTO TERITORIJOJE

Andrius VAICEKAUSKAS

2004 m. **Savičiaus g. 13** buvo vykdomi žemės darbai, atstatant buvusią Augustijonų vienuolyno tvorą prie Savičiaus gatvės. Buvusios tvoros vietoje buvo atlikti archeologiniai žvalgymai. 1820 m. bažnyčios inventoriuje rašoma ir apie bažnyčios tvorą: „...nuo